

ابزارهای روان‌شناختی

آدیس کراسکیان، دانشجوی دکترای روان‌شناسی تربیتی

خوانندگان گرامی

نشریه‌ی رشد مشاور مدرسه در هر شماره بخشی را به معرفی مواد و ابزارهای روان‌شناختی و چگونگی بکارگیری آن‌ها در امر مشاوره مدرسه اختصاص داده است. علاقه‌مندان می‌توانند مطالب خود را برای درج در این قسمت به نشانی نشریه ارسال نمایند.

پرسشنامه اطلاعات شخصی وودورت

آزمون‌های عینی شخصیت به صورت پرسشنامه با پرسش‌های بسته - پاسخ تهیه می‌شوند. در ساختن پرسشنامه‌های شخصیتی یا آزمون‌های عینی شخصیت، فرض می‌شود که اولاً شخصیت آدمی متشکل از مجموعه صفات یا خصایصی است که شدت و اندازه این خصایص در افراد مختلف متفاوت است. ثانیاً صفات و خصایص شخصیتی در فرد از ثبات و پایداری نسبی برخوردار است (شریفی، ۱۳۷۶).

• پرسشنامه اطلاعات شخصی وودورت^۱

این مقیاس نخستین پرسشنامه شخصیتی است که در جنگ جهانی اول ساخته شد اما در پایان جنگ انتشار یافت و هدف از تهیه آن سنجش خصایص شخصیتی داوطلبان ورود به ارتش آمریکا بود. در حقیقت این مقیاس یک مصاحبه کتبی با مصاحبه کاغذ - مدادی بود که فرم نهایی آن ۱۱۶ سؤال داشت و آزمودنی‌ها با پاسخ‌های «آری» و یا «خیر» به آن‌ها جواب می‌دادند (شریفی، ۱۳۸۶).

وودورت در مراحل تدوین مقیاس توانست با تحلیل پاسخ آزمودنی‌ها امکان چنانچه کردن افراد به‌نجار را از افرادی که گرایش به روان‌رنجوری^۲ داشتند فراهم کند و موفقیت وی در این امر باعث شد که پس از آن تعداد زیادی پرسشنامه شخصیتی ساخته شود (همان منبع).

• فرم کوتاه مقیاس

فرم کوتاه پرسشنامه شخصی وودورت ۷۶ سؤال دارد که برای سنجش اختلال‌های هیجانی افراد از ۱۲ سالگی تا ۱۶-۱۷ سالگی به کار می‌رود. هشت خصیصه به وسیله این پرسشنامه مورد سنجش قرار می‌گیرند. برای

۵۲

دوره‌ی ۴
شماره‌ی ۳
بهار ۱۳۸۸

سنجش هر یک از خصایص هشتگانه تعدادی پرسش وجود دارد. هریک از پرسش‌های آزمون ممکن است به یک، دو، و یا سه خصیصه مربوط باشد. در جدول زیر خصایص اندازه‌گیری شده توسط این مقیاس و یک نمونه از پرسش‌های مربوط به هر کدام از خصایص نشان داده شده است (شریفی، ۱۳۷۶).

نمونه‌ای از سؤال‌های پرسشنامه

خصیصه یا ویژگی شخصیتی

۱	هیجان‌پذیری	همیشه از این‌که مورد سرزنش واقع شوم می‌ترسم.
۲	وسواس، ضعف روانی	تصمیم گرفتن برای من کار مشکلی است.
۳	تمایل به گوشه‌گیری	دوست ندارم با بچه‌های دیگر بازی کنم.
۴	رفتار و افکار پارانویایی	گاهی احساس می‌کنم که هیچ کس مرا دوست ندارد.
۵	کرایش به افسردگی	معمولاً خوب نمی‌خوابم.
۶	کرایش به پرخاشگری و رفتارهای تهاجمی	وقتی که عصبانی می‌شوم اتفاق می‌افتد که اسباب و اثاثیه را بشکنم.
۷	بی‌قراری	نمی‌توانم مدتی مشغول یک کار بشم و مرتب مشغولیتم را عوض می‌کنم.
۸	کرایش به رفتارهای ضداجتماعی	گاهی از بدی کردن به دیگران خوشحال می‌شوم.

۵۳

دوره‌ی ۴
شماره‌ی ۳
بهار ۱۳۸۸

• هنجاریابی در ایران
حیدری (۱۳۸۵) فرم کوتاه پرسشنامه شخصی وودورث را در نوجوانان ۱۲ تا ۱۷ سال تهران هنجاریابی کرده است.

ضریب آلفای کرونباخ در این پژوهش ۹۰٪ محاسبه شده که نشان‌دهنده اعتبار^۲ قابل قبول برای اجرای پرسشنامه در جامعه موردنظر است.

برای بررسی روایی^۳ پرسشنامه از مدل آماری تحلیل عاملی^۵ با روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی^۶ استفاده شده است. بر پایه نتایج حاصل ۸ عامل از پرسشنامه استخراج شده که روی هم ۹۰/۳۱ درصد کل واریانس را تبیین می‌کنند. با توجه به تعداد عامل‌ها و واریانس تبیین شده به وسیله آن‌ها روایی سازه^۷ پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفته است.

پی‌نوشت

1. Woodworth Personal Data Sheet
2. Neurotic
3. Reliability
4. Validity
5. Factor Analysis
6. Principal Components Analysis (PC)
7. Construct validity

منابع

۱. حیدری، فرشته. (۱۳۸۵). هنجاریابی آزمون وودورث برای بررسی اختلالات هیجانی در نوجوانان ۱۲ تا ۱۷ سال تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد چاپ نشسته دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
۲. شریفی، حسن‌پاشا. (۱۳۷۶). نظریه و کاربرد آزمون‌های هوش و شخصیت. تهران: سخن.
۳. شریفی، حسن‌پاشا. (۱۳۸۶). اصول روان‌سنجی و روان‌آزمایی. تهران: رشد.